

Sigríð Steenbergs tale på Færøernes flagdag

Taler

Sigríð Steenberg
Landsstýriskvinna í uttanríkis- og
vinnumálum / Udenrigs- og
Erhvervsminister

Dato

25. april 2025

Sted

Nuuk

Omstændigheder

Hvert år den 25. april fejrer færingerne deres flag, Merkið.

- 1 Góðu gestir, kære gæster, medlemmer af Naalakkersuisut og Inatsisartut.

Tað er ein stórirur heiður at halda flaggdagsrøðuna í Nuuk, sum sendistova Føroya í Reykjavík saman við Føroyingafelagnum í Nuuk skipar fyri.

5

Kære alle sammen. Det er mig en stor ære at være i Grønland og få lov til at være her på vores flagdag, og at deltage i flagdagshøjtideligheden. Det har jeg glædet mig til.

- 10 Jeg vil holde talen skiftevis på færøsk og dansk. Desværre mestrer jeg ikke det smukke grønlandske sprog, men i vores familie er jeg altid blevet drillet med, at da vi var børn i 1970'erne og der var grønlandske nyheder i radioen en gang om ugen, så var det lige meget hvad jeg end legede med; jeg sørgede altid for at være hjemme på det tidspunkt de grønlandske nyheder var på, fordi jeg ville høre sproget. Jeg forstod ikke hvad de sagde, men elskede sproget-, melodien og sjælen i det. Og det gør jeg stadigvæk.
- 15

- 20 I dag, 25. apríl, eru tað 85 ár síðani, at Merkið varð viðurkent sum flagg føroyinga. Tað var tó eingin sjálvfylgja, at tað varð júst Merkið, við hvíta dúkinum, reyða krossinum og bláu rondini, ið bleiv flaggið, sum bretar viðurkendu sum tjóðarmerki føroyinga.
- 25 Tað var tilvildin, ella ein samanrenning av vantandi vitan um Føroyar, ein heimsbardagi, manglandi samskipti millum bretska admiralitetið og Foreign

Office í London, og at eitt flagg skuldi finnast í skundi, sum ráddi.

- 30 Soleiðis kann okkurt vakurt og vónríkt eisini spretta úr vónloysinum.

Hin 13. apríl, dagin eftir bretska hersetingina av Føroyum, varð sluppin Eysturoyggin steðgað av bretska admiralitetinum við Orknoyggar og skiparin biðin um at strika Dannebrog og nýta annað flagg ístaðin. Skiparin hevði

- 35 Merkið umborð, sum hann so nýtti ístaðin. Tá sluppin kom til Kirkwall, fekk skiparin bræv at bera myndugleikunum í Aberdeen og 15. apríl, tá hann legði at í Aberdeen, komu fólk umborð og bóðu um Merkið, so at seymikonur kundu seyma fleiri fløgg til føroysku sluppinar.

- 40 Dagarnar frammanundan hevði Hilbert amtmaður víst á, at krígsstøðan fór at krevja, at føroysk skip máttu sigla undir øðrum flaggi enn Dannebrog, og hann setti alt í verk fyri at byrgja upp fyri, at tað ikki fór at blíva Merkið, ið hann skýrði eitt 'rebel flag'. Hann fekk eisini váttan frá konsuli Mason, at 'Merkið' ikki fór at verða góðkent, og at talan einans fór at verða um eitt flagg, ið donsku
- 45 myndugleikarnir saman við løgtinginum kundu semjast um. Hilbert heitti tí á donsku sendistovuna í London um at sniðgeva eitt nýtt flagg, ið føroysku sluppinar kundu brúka, so leingi kríggið varði. Eitt nýtt føroyskt flagg var sostatt á tekniborðinum, tá sluppinar Nýggjaberg og Engilskarið stevndu inn á Havnarvág hin 21. apríl við Merkinum vundið á stong og 'FAROES' málað á
- 50 bógvin.

- Hendingin tók bæði Mason, Hilbert og Foreign Office á bóli, og tá admiralitetið varð spurt, hví tey høvdu givið føroysku sluppunum boð um at flagga við Merkinum, var svarið, at tey einans høvdu givið føroysku sluppunum
- 55 boð um at flagga við onkrum øðrum enn Dannebrog. Ongin vildi kennast við at hava góðkent og givið boð um at nýta júst 'Merkið og niðurstøðan hjá Foreign Office varð eftirfylgjandi, at føroysku skipararnir høvdu gjørt sær dælt av vantandi vitan hjá admiralitetinum um týðningin av Merkinum, ið longu hin 22. juni í 1919 var borið fram av føroysku studentunum Emili Joensen, Jens
- 60 Olivuri Lisberg, Janusi Øssurssyni og Paula Dahl í Keypmannahavn, og sum føroyingar høvdu tikið til sín sum sítt tjóðarmerki.

- Tá so skúturnar stevndu inn á Havnarvág við Merkinum, var eingin vegur aftur, hóast Hilbert amtmaður gjørði eina roynd at fáa bretska konsulin, Mason, at
- 65 broyta avgerðina við at vísa á lyftið, ið Churchill gav Danmark, nevniliga at

70 breitar einans vóru í Føroyum fyri at verja oyggjarnar og at breitar ikki fóru at leggja seg út í innanhýsis politisk viðurskifti Føroya og Danmarkar millum, og at oyggjarnar fóru at verða latnar Danmark aftur, tá Danmark aftur varð frítt, í sama líki, sum tá tær vórðu hersettar.

75 Mason fataði tó skjótt, at Merkið hevði breiðari undirtøku og størri týdning fyri føroyingar, enn Hilbert vildi vera við, og hann skilti, at tað fór at skapa órógv, um hann broytti avgerðina og kom við einum nýggjum flaggi. Sostatt varð Merkið viðurkent sum tjóðarmerki føroyinga hin 25. apríl 1940.

80 Kære alle sammen

I dag er det præcis 85 år siden at Merkið, som vi fejrer i dag, blev godkendt som det færøske flag. Men, i modsætning til Erfalasorput, som blev designet af Thue Christiansen og valgt ud blandt over 500 forslag, og derfor ikke er tilfældigt, var det måske en samling af flere tilfældigheder, at netop Merkið blev godkendt som 85 Færøernes flag for 85 år siden.

Tyskernes besættelse af Danmark under krigen betød nemlig, at færøske sluppe ikke længere kunne sejle under Dannebrog. Og selv om Churchill, ved Storbritanniens besættelse af Færøerne, lovede, at Danmark ville få Færøerne 90 tilbage i urørt tilstand og at man ikke ville lægge sig ud i intern politik mellem Færøerne og Danmark, så gik der ikke mere en 13 dage, til færøske sluppe sejlede ind til Tórshavn med Merkið i top og 'FAROES' malet på boven efter ordre fra det britiske admiralitet.

95 Den danske amtmand på Færøerne havde forudset, at det ville skabe problemer for de færøske sluppe, at de sejlede under Dannebrog, og at de derfor måtte sejle under et andet flag. For at forhindre, at det netop blev Merkið, som allerede den 22. juni i 1919 blev anvendt for første gang af de færøske studenter, Emil Joensen, Jens Olivur Lisberg, Janus Øssursson og Pauli Dahl i København, og 100 som færingerne havde taget til sig som nationalsymbol, gav han ordre til den danske ambassade i London om at få konstrueret et nyt flag til de færøske sluppe at benytte. Amtmanden Hilbert fik ovenikøbet den britiske konsul Mason til at love, at den britiske besættelsesmagt ikke ville godkende noget andet flag end det, som den danske administration og Færøernes lagting kunne

blive enige om.

Men selv om amtmanden prøvede at få den britiske konsul til at skifte Merkið ud med det andet flag, som var under konstruktion i London, så indså Mason,
110 fra reaktionen blandt færingerne, at det ville skabe uro, hvis flaget blev ændret. Derfor blev Merkið anerkendt som det færøske flag på denne dag for 85 år siden.

Hændelsen udløste en diplomatisk krise mellem danske og britiske
115 myndigheder.

Det viste sig dog, at det var en tilfældighed, at det lige netop blev Merkið, der erstattede Dannebrog. For admiralitetets vedkommende, skulle Dannebrog skiftes ud, men de var ikke bekendt med noget alternativt flag, så da en af de
120 færøske skippere præsenterede dem for Merkið, som han havde ombord, blev der sendt bud til byens syersker om at kopiere flaget til de færøske sluppe.

Det var således en kombination af uvidenhed blandt admiralitetets personale, manglende kommunikation mellem dem og the Foreign Office, en verdenskrig
125 og at en færøsk skipper havde Merkið med ombord. Ifølge efterforskningen havde admiralitetet hævdet, at de ikke havde givet de færøske sluppe ordre til at bruge

Merkið, men blot at benytte et andet flag end Dannebrog. De kunne dog ikke
130 præsentere hverken navn eller titel på vedkommende, der havde udstedt ordren.

Derfor antydes det, at det var lidt af en tilfældighed, at det netop blev Merkið, som blev anerkendt som Færøernes flag.

135 Tilfældighed eller ej dengang, så må vi ikke lade tilfældigheder træffe beslutninger for vores landes fremtidige skæbner nu.

Den politiske uro på verdensplan og det geopolitiske fokus på vores område i Vestnorden nødvendiggør et stærkt sammenhold. Lad der ikke være nogen som
140 helst tvivl om vores ønske om tæt samarbejde. Ej heller om vores støtte til det grønlandske folk. Vi er med jer!

--

"At bera tað Merkið, sum eyðkennir verkið"

Henda regla úr okkara tjóðsangi stendur á tryggunum hjá okkara kvinnu- og manslandslíði í hondbólti, sum bæði standa seg søguliga væl á altjóða vøllinum.

150 Tað hevur verið so rørandi at uppliva hondbóltin trína út í heim, á altjóða vøllin, við Merkinum. Tey umboða ikki bert seg sjálvi, men okkum øll sum færoyingar og sum tjóð. Og á jøvnum føti við onnur fólk og aðrar tjóðir.

Merkið rørir djúpar kenslur í fólki. Vit hava tað við okkum úr vøggju í grøv. Vit
155 vísa gleði við Merkinum og vit vísa á okkara sorg við Merkinum. Tá ið flaggað verður í hálvari stong, verða vit stúrin og syrgin. Krossurin í flagginum ímyndar eina kristna tjóð og kann geva teimum syrgjandi og okkum øllum vón um trygga framtíð.

160 Vit kenna eisini øll, hvussu glað vit verða, tá ið vit til dømis hava vunnið og Merkið veittrar. Ella tá ið vit uttanlands síggja færoyska flaggið veittra millum hini fløggini, ja, tá kenna vit okkum virðismett sum eitt fólk.

Sambandið Færoya og Grønlands millum er sterkt og nógvir færoyingar hava
165 eisini Grønland sum sítt heim. Tykkum sendi eg eina serliga heilsu á flaggdegnum og gleðist um at hitta nøkur tykkara og at vita, at tit hava funnið tykkum eydnuna her.

Tit eru dømi um, at væl ber til at hava tvey heimland. Færoyar er ikki bara eitt
170 avmarkað geografskt øki, tí tað at vera færoyingur er eisini ein samleiki og nakað, vit bera við okkum í hjørtunum. Tað er okkara felags upphav og felags grundvøllur. Á tann hátt er færoyski samleikin uttan landamørk og heldur ein savnan av fólki við færoyska tjóðskapinum í hjartanum.

175 Eitt tað týðningarmesta, færoyingar hava í felag, er færoyska málið. Tí liggur tað mær á hjarta eisini at røða á færoyskum. Tí móðurmálinum eiga tit altíð lut í, eisini um tit ikki búgva í Færoyum.

Herfyri las eg eina so sigandi yrking um týðningin av móðurmálinum. Urd

Johannesen sigur tað soleiðis:

Sjálvmál!

185

um tú vil bróta meg,

rangsnara mína søgu,

190

brenn mínar ognir,

doyv mínar sansir,

ógilda míni heitir,

195

fjal mítt útsýni,

fongsla mínar fœtur,

200

sløkk mína rødd,

niðra mína sjálvsmynd

- tak bara alt, eg eigi,

205

men tak ei móðurmálið frá mær,-

tí har býr alt, sum er eg,

210

orð, sum eingin annar eigur,

týdningar, sum bara vit skilja,

virði, sum fáa okkum at vakna,

215

frælsi, sum onnur hava mist,

framtíðin, altíð við ð

220

Kære alle sammen

225 Jeg bor på Suderø i Færøerne. Vores livsnerve til resten af øerne er færgen
Smyril. Ombord på færgen hænger der to store smukke malerier, som William
Smith har malet. To flotte grønlandske motiver. Et af nogle fangere på isen med
en flok hunde. Det andet motiv er en færøsk slup, der sejler mellem grønlandske
isfjelde og kajakker. De ser ud til at eksistere i samhørighed. Historien er, at
230 malerierne var en gave fra det danske grønlandsministerie i 1966 til det færøske
landsstyre i forbindelse med, at vi fik en ny Smyril. Malerierne har nu hængt
ombord på 4 forskellige færger, alle kaldet Smyril. Grønlandsministeriet i
Danmark eksisterer ikke længere, og vi bygger færger selv - og tunneler. Men
malerierne hænger der endnu. Som et symbol på noget af det, vi har tilfælles.
235 Som symbol på, at der altid er mere, der samler os, end der skiller os ad. Her er
det havet, som samler os. Havet kunne lige så godt have skilt os ad, men det gør
det ikke. Fordi vi lever i samhørighed med havet og hinanden. Det må vi holde
fast ved.

240 Et flag har stor og uvurderlig betydning. Det siger noget om vores identitet,
historie og vores sjæl. Det viser, hvem vi er og hvad vi står for. Det siger noget
om vores plads i verden, også når det ikke er repræsenteret - eller måske især da.
Vi kender jo desværre også følelsen, når vores flag er ekskluderet og vi ikke får
lov til at bruge dem. Når vi ikke er en ligeværdig del af fællesskabet mellem
245 lande.

Flagene rører ved vores eksistens og vores følelser. Flagene er vores. De
symboliserer vores kultur, vores sprog, vores livsverden og vores fællesskab som
folk. Det er ikke blot et stykke tøj, men symbolet på alt det, vi er og vil være. Alt
250 det, ingen kan tage fra os, og som vi må tage til os, have med os og værne om.

Mit ønske er, at det færøske flag, Merkið, skal kunne veje frit i hele verden
blandt alle andre nationers flag.

255 "Har ið merkini veittra, veittri eisini mítt."

Góðan flaggdag!

God flagdag og tak for ordet.

260

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

Kildetype

Digitalt manuskript

265

Tags

Festtale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/sigrid-steenbergs-tale-pa-faeroernes-flagdag-2025>

270

275

280

285

290

295